

# RIKTLINJER FÖR RIKSFÄRD TJÄNST I PARTILLE KOMMUN

Dokumenttyp: Riktlinje

Antagen av: Kommunfullmäktige 2025-06-03, § 60

Giltighetstid: Tillsvidare

Dokumentansvarig: Samhällsbyggnadskontoret



# Innehåll

<b>1. Inledning .....</b>	<b>3</b>
<b>2. Tillstånd Till Riksfärdtjänst .....</b>	<b>3</b>
2.1 Allmänt om riksfärdtjänst .....	3
2.2 Förutsättningar för riksfärdtjänstillstånd .....	3
2.3 Barns rätt till riksfärdtjänst .....	4
2.4 Begränsningar .....	4
<b>3. Ansökan, utredning och beslut.....</b>	<b>5</b>
3.1 Ansökan och prövning av riksfärdtjänstillstånd .....	5
3.2 Beslut om riksfärdtjänstillstånd.....	5
<b>4. Riksfärdtjänstillståndets omfattning.....</b>	<b>5</b>
4.1 Giltighetstid.....	5
4.2 Färd sätt .....	6
4.3 Ledsagare .....	6
<b>5. Riksfärdtjänstens utförande.....</b>	<b>7</b>
5.1 Allmänt .....	7
5.2 Medföljande resenär.....	7
5.3 Djur.....	7
5.4 Bagage .....	7
<b>6. Återkallelse av tillstånd .....</b>	<b>7</b>
6.1 Återkallelse på grund av förändrade förutsättningar .....	7
6.2 Återkallelse på grund av överträdelser .....	8
6.3 Återkallelse vid flytt till annan kommun .....	8
<b>7. Avgifter.....</b>	<b>8</b>
7.1 Avgift för resor .....	8
7.2 Avgift för medresenär .....	9



# 1. Inledning

Enligt Lag (1997:735) om riksfärdtjänst ska kommunen betala ersättning för reskostnader för personer som till följd av ett stort och varaktigt funktionshinder måste resa på ett särskilt kostsamt sätt. Kommuner har enligt lagen ingen skyldighet att anordna riksfärdtjänstresor.

Riksfärdtjänstlagen (1997:735) är en ramlag som anger kommuners grundläggande krav för utformning av riksfärdtjänst. Genom riktlinjer reglerar kommuner villkor och servicenivå för att komplettera ramlagen. Kommunens riktlinjer får inte strida mot riksfärdtjänstlagen.

Riktlinjerna för riksfärdtjänst i Partille Kommun är ett reglerande styrdokument som bestämmer villkor och servicenivå för Partille Kommuns riksfärdtjänst. Riktlinjerna baseras på politiska mål, berörd lagstiftning och rättspraxis från domstolsprövningar. Riktlinjerna förtydligar hur riksfärdtjänstlagen efterlevs, reglerar myndighetsutövningen samt utförandet och säkerställer att verksamheten bedrivs effektivt, rättssäkert samt med hög kvalitet. För att avvika från riktlinjer krävs godtagbara skäl.

Riktlinjerna används av handläggare vid myndighetsutövning, exempelvis vid handläggning och beslut av individärenden. Kommuninvånare och allmänheten kan ta del av riktlinjerna för att få information om kommunens färdtjänst och riksfärdtjänst.

## 2. Tillstånd Till Riksfärdtjänst

### 2.1 Allmänt om riksfärdtjänst

Riksfärdtjänst kan användas till platser, inom Sverige, utanför Partille kommuns färdtjänstområde och är till för personer som på grund av ett stort och varaktigt funktionshinder får förhöjda kostnader i samband med resor. Förhöjda resekostnader kan bero på behov av ledsagare för att kunna använda allmänna kommunikationer eller att resan endast kan genomföras med personbil eller specialfordon. Om resan blir dyrare för en person på grund av ett stort och varaktigt funktionshinder ska ersättning för resenärens merkostnader lämnas av kommunen. Lagens formulering innebär att kraven för riksfärdtjänst är högre än för färdtjänst. För att få resa med riksfärdtjänst krävs tillstånd. Beslut om tillstånd till riksfärdtjänst fattas enligt Lag (1997:735) om riksfärdtjänst. Resenärer är skyldiga att följa Partille Kommuns riktlinjer samt utförarens regelverk för riksfärdtjänst.

### 2.2 Förutsättningar för riksfärdtjänstillstånd

1 § En kommun skall på de villkor som anges i denna lag lämna ersättning för reskostnader för personer som till följd av ett stort och varaktigt funktionshinder måste resa på ett särskilt kostsamt sätt.



För beviljande av riksfärdtjänst i Partille kommun gäller följande:

- Den sökande måste vara folkbokförd i kommunen.
- Den sökande måste på grund av ett stort och varaktigt funktionshinder behöva resa på ett särskilt kostsamt sätt.
- Funktionshindret ska förväntas bestå i minst tre månader räknat från ansökningsdagen eller den dag varaktighetens längd bekräftas via utredning.
- Syftet med resan ska vara rekreation, fritidsverksamhet eller annan enskild angelägenhet.

Riksfärdtjänst kan inte beviljas på grund av att allmänna kommunikationer saknas eller är dåligt utbyggda. Grunden för riksfärdtjänst är enbart funktionshindret och dess konsekvenser.

Den allmänna kollektivtrafiken anpassas kontinuerligt för att öka möjligheterna för personer med funktionsnedsättning att kunna resa på egen hand. Rullstolsvänliga vagnar, ledsagarhjälp på stationer och flygplatser och liknande är ett led i utvecklingen. Det är funktionshindrets svårighetsgrad som avgör vilket färdmedel som får användas. Prövning av tillstånd till riksfärdtjänst sker alltid med beaktande av befintlig tillgänglighetsanpassning av allmänna kommunikationer på den sträcka som ansökan avser.

## 2.3 Barns rätt till riksfärdtjänst

5 § Om sökanden är under 18 år skall prövningen göras i förhållande till barn i motsvarande ålder utan funktionshinder.

Sökande under 18 år som på grund av ett stort och varaktigt funktionshinder måste resa på ett särskilt kostsamt sätt ska beviljas riksfärdtjänstillstånd om ett barn utan funktionsnedsättning i motsvarande ålder och situation hade kunnat genomföra en resa med den allmänna kollektivtrafiken till en lägre kostnad. För sökande under 18 år görs en bedömning i förhållande till barn i motsvarande ålder utan funktionsnedsättning. Alla jämförelser utgår ifrån att resor kan ske med allmänna kommunikationer.

## 2.4 Begränsningar

Riksfärdtjänst kan beviljas om syftet med resan är rekreation, fritidsverksamhet eller annan enskild angelägenhet av privat karaktär. Riksfärdtjänst beviljas inte för sjukresor, tjänsteresor, skolresor eller andra resor som bekostas av det allmänna.

## 3. Ansökan, utredning och beslut

Handläggningen av riksfärdtjänstären följer de regler som anges i riksfärdtjänstlagen samt förvaltningslagen och personalen lyder under bestämmelserna i offentlighets- och sekretesslagen.

### 3.1 Ansökan och prövning av riksfärdtjänsttillstånd

Ansökan om riksfärdtjänsttillstånd prövas i Partille kommun av kommunstyrelsen efter ansökan från den enskilde. Ansökan om riksfärdtjänsttillstånd ska, om möjligt, vara skriftlig. Om skriftlig ansökan inte är möjlig, kan muntlig ansökan göras.

En komplett ansökan ska lämnas till samhällsbyggnadskontoret senast 21 dagar före planerad avresedag för att kunna garantera önskad resa vid beviljat beslut. Om resan är av akut karaktär och om resan inte har kunnat förutses, exempelvis i samband med begravning eller nära anhörigs sjukdom, ska ansökan snabbbehandlas.

Utöver ansökan kan det krävas utlåtande från läkare eller annan medicinsk personal som har kännedom om sökandens funktionshinder. Underlag till utredning kan även inhämtas vid personligt möte eller genom kontakt med berörd tjänsteperson.

### 3.2 Beslut om riksfärdtjänsttillstånd

Beslut om riksfärdtjänsttillstånd ska fattas av den som enligt gällande delegationsförteckning är behörig.

Beslut ska meddelas skriftligt. Beslut om avslag ska innehålla skäl för avslaget och information om hur beslutet kan överklagas. Beslut kan fattas om delvis avslag om person uppfyller kriterierna för att beviljas riksfärdtjänsttillstånd men med ett annat färd sätt än denne ansökt om.

## 4. Riksfärdtjänsttillståndets omfattning

Resor med riksfärdtjänst kan ske till platser utanför Partille kommuns färdtjänstområde inom Sveriges gränser. Den som har beviljats tillstånd till riksfärdtjänst har rätt till resor i den omfattning, med den typ av fordon och med den service som framgår av beslutet. Tillstånd till riksfärdtjänst är personligt.

### 4.1 Giltighetstid

Tillstånd till riksfärdtjänst meddelas i normalfallet för enstaka resa. Tillstånd till riksfärdtjänst kan meddelas för ett bestämt antal resor eller återkommande resor till ett speciellt resmål eller inom ett speciellt område. Tillstånd för återkommande resor gäller för viss tid, högst ett år.



## 4.2 Färdsätt

7 § Tillstånd till riksfärdtjänst får förenas med föreskrifter om färdsätt.

Resor beviljas för billigaste färdsätt som den sökande klarar av med hänsyn till sin funktionsnedsättning. Detta innebär i första hand resor med kollektiva färdmedel (buss, tåg, flyg, båt) tillsammans med ledsagare. Resor med personbil eller specialfordon beviljas endast om resan på grund av den sökandes funktionshinder inte kan genomföras med allmänna kommunikationer. Resor med personbil och specialfordon samordnas när det är möjligt. I särskilda fall kan handläggare besluta om undantag från samåkning.

Det är funktionshindrets svårighetsgrad som avgör vilket färdmedel som får användas. Att det saknas kollektivtrafik på sträckan eller att avgångstiderna inte passar är inte skäl för att få tillstånd till ett dyrare färdsätt.

Tillstånd beviljas inte för resa med privatbil, hyrt fordon eller ambulans.

## 4.3 Ledsagare

6 § Om den som söker tillstånd till riksfärdtjänst behöver ledsagare under resan, skall tillståndet gälla även ledsagaren.

Ledsagare beviljas den som behöver mer hjälp än vad trafikföretagets personal kan ge för att kunna genomföra en resa. Ingen avgift tas ut för ledsagaren. Om en sökande har blivit beviljad resa med allmänna kommunikationer tillsammans med ledsagare är det personens eget ansvar att ordna med ledsagare. Riksfärdtjänstillstånd för dyrare färdsätt än allmänna kommunikationer kan inte beviljas enbart med motivering att ledsagare saknas på resan.

För resa i personbil eller specialfordon beviljas tillstånd till ledsagare endast om detta är nödvändigt för att resenären ska kunna genomföra resan. Behovet av ledsagare ska vara knutet till själva resan och inte till exempelvis vistelsen vid resmålet.

Om sökanden har statlig assistansersättning enligt socialförsäkringsbalken 51 kap. ska det prövas om kostnaden för assistentens resa helt eller delvis täcks av assistansersättningen. Om kostnaden för resan, helt eller delvis, inte täcks av assistansersättningen beviljas assistentens resa inom ramen för riksfärdtjänst.



## 5. Riksfärdtjänstens utförande

### 5.1 Allmänt

Den som beviljats tillstånd till riksfärdtjänst ska själv, om inget annat meddelas, beställa sin resa genom av kommunen anvisad beställningscentral. Hur långt i förväg en resa ska beställas samt vilka villkor och vilken servicenivå som gäller för resorna med riksfärdtjänst regleras av avtal mellan kommunen och utförare.

### 5.2 Medföljande resenär

Riksfärdtjänstberättigad kan i mån av plats och mot fastställd avgift ta med en medresenär.

### 5.3 Djur

Vid resor med allmänna kommunikationer får sällskapsdjur medfölja enligt trafikföretagens bestämmelser. Eventuella avgifter för sällskapsdjur på allmänna kommunikationer betalas av resenären. Vid resor med personbil eller specialfordon får sällskapsdjur generellt inte åka med. Ledar-och assistanshund får åka med utan kostnad i samtliga trafikslag.

### 5.4 Bagage

Vid resa med allmänna kommunikationer får resenärer ta med bagage i den mängd som respektive trafikföretag bestämmer. Vid resa med personbil eller specialfordon får normalt bagage medföras, vilket innebär två väskor per resenär. Extrabagage kan tas med under förutsättning att det finns plats i fordonet. För resan nödvändiga hjälpmedel får medtas utöver bagage.

## 6. Återkallelse av tillstånd

9 § En tillståndsgivare får återkalla ett tillstånd att anlita riksfärdtjänst om förutsättningarna för tillståndet inte längre finns. Ett tillstånd får också återkallas om tillståndshavaren gjort sig skyldig till allvarliga eller upprepade överträdelser av de föreskrifter som gäller för riksfärdtjänsten.

### 6.1 Återkallelse på grund av förändrade förutsättningar

Kommunstyrelsen får återkalla ett tillstånd att anlita riksfärdtjänst om förutsättningarna för tillståndet inte längre finns.



Återkallelse eller ändring av föreskrifter för tillstånd kan bli aktuellt om graden av funktionsnedsättning ändras eller om tillståndshavaren fått möjlighet att resa med allmänna kommunikationer till normala reskostnader efter en förbättring av tillgängligheten för persontransporter. Återkallelse av tillstånd på grund av upprepade eller allvarliga förseelser bör användas restriktivt.

## 6.2 Återkallelse på grund av överträdelser

Ett tillstånd får även återkallas om tillståndsinnehavaren gjort sig skyldig till allvarliga eller upprepade överträdelser av de föreskrifter som gäller för riksfärdtjänsten.

Exempel på överträdelser som kan vara skäl till återkallelse av riksfärdtjänstillstånd är:

upprepade oavbokade eller inte genomförda beställda resor, att riksfärdtjänstberättigad låter obehöriga nyttja dennes tillstånd, hotfullt uppträdande, vållande av obehag för förare/medpassagerare, våld mot förare/medpassagerare, alkohol- och drogpåverkan i den omfattning att resenären kan äventyra säkerheten under resan, skadegörelse av fordon eller dess utrustning, eller att resenären gjort sig skyldig till brottslig handling under eller i samband med resan.

## 6.3 Återkallelse vid flytt till annan kommun

Återkallelse av tillstånd ska ske om tillståndshavaren folkbokför sig i annan kommun.

# 7. Avgifter

## 7.1 Avgift för resor

8 § Vid resa med riksfärdtjänst skall tillståndshavaren betala en avgift (egenavgift) som motsvarar normala reskostnader med allmänna färdmedel. Regeringen meddelar närmare föreskrifter om dessa avgifter.

Ersättning för riksfärdtjänstresa lämnas med ett belopp som motsvarar skillnaden mellan reskostnaden och egenavgiften. Egenavgiften för riksfärdtjänstresenären meddelas av regeringen och baseras på vägavståndet i kilometer.

Resenär under 26 år och studerande som innehar Centrala studiestödsnämndens rabattkort eller Sveriges Förenade Studentkårs studentkort ska betala 70 % av egenavgiften.

Ledsagare betalar ingen avgift.

## **7.2 Avgift för medresenär**

Vid resa i personbil eller specialfordon betalar medresenär, som inte är ledsagare, samma avgift som den riksfärdtjänstberättigade.

Vid resor med allmänna kommunikationer betalar medresenären hela sin faktiska reskostnad.